

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นสถาบันที่จัดการศึกษาอย่าง เป็นระบบที่สำคัญที่สุด ในการเตรียมบุคคลเพื่อเป็นผู้นำที่ปรับตัวได้ในสังคมอย่างมีความรู้ ท้าทาย เลี้ยงชีพด้วยตนเอง ได้อย่างลุ่มลึก ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติ และมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองดีของ ประเทศ (สุภาพรธรรม โคตรจรัส 2530 : 1) อุดมคติของสถาบันอุดมศึกษา คือ เป็นสถานที่ผลิต บัณฑิตผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ชัดเจนในวิชาการสาขาของตน ประกอบด้วยความเป็นปัจเจกชน มีความ เป็นตัวของตัวเอง มีวิจรรณยานและสามารถวินิจฉัยปัญหาได้ถูกต้อง (ระวี ภาวิไล 2516 : 2) ดังนั้นความรับผิดชอบต่อที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา จึงได้แก่การสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้ เกิด ขึ้นในสถาบัน เพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลควบคู่กันทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยม (Addy, 1959 : 14) อิทธิพลของการศึกษาและประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษา จะมีผลต่อ บุคลิกภาพและการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของนักศึกษา แต่นักศึกษาแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผลและประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจึงแตกต่างกันด้วย

การเรียนรู้อย่างมนุษย์ที่อยู่ในช่วงที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะอยู่ในช่วงอายุ 20-40 ปี ทั้ง ในด้านทักษะการทำงาน ความจรรยาบรรณ การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ นักศึกษาวัยดังกล่าว เป็นวัยที่อยู่ในระหว่างการศึกษาระดับอุดมศึกษา ช่วงชีวิตช่วงนี้จะเป็นตัวของตัวเอง มีความ ลุ่มลึกในการศึกษาเล่าเรียน ได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมใกล้ชิดจนถึงช่วงสำเร็จการศึกษา ซึ่งจะ เป็นระยะที่สำคัญที่สุดในระยะหนึ่ง เป็นช่วงที่มีความกังวลสับสนและก้าวขาจะเป็นช่วงที่มีความเปลี่ยนแปลง ที่สุดในชีวิต ก่อนที่นักศึกษาจะตัดสินใจก้าวเข้าสู่ชีวิตการทำงาน การศึกษาต่อ การแต่งงาน และการเป็นพ่อแม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะไม่ได้รับจากสถานศึกษาโดยตรง แต่ได้รับจากประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่สะสมเรื่อยมาในขณะที่เรียน ซึ่งก็เป็นเตรียมตัวหรือได้รับการสอนอย่างไม่เป็นทางการ ในด้านดังกล่าว นอกจากนี้ครอบครัวสมัยใหม่ นักศึกษาอยู่ในครอบครัวที่ทั้งพ่อและแม่ออกไปทำงาน นอกบ้าน หรือแม่แต่นักศึกษาซึ่งเป็นนักศึกษาต่างจังหวัด มาเรียนต่อระดับสูงในกรุงเทพฯ ต้องจาก

ครอบครัวมาอยู่กับญาติ หรือหอพัก ช่วงชีวิตหลังจากจบการศึกษาแล้ว จะต้องตัดสินใจด้วยตัวเอง ทั้งสิ้น บางคนก็อาจจะตัดสินใจตามเพื่อน ญาติ พ่อแม่ หรือครูอาจารย์บ้างซึ่งอาจจะพอใจ หรือ เหมาะสมถูกต้อง หรือไม่ก็ยังไม่แน่ใจ นับว่าเป็นระยะวิกฤติช่วงหนึ่งของชีวิต การตัดสินใจจะทำอะไรต่อไป จะประกอบอาชีพอะไรนั้น ควรมีการวางเป้าหมายไว้ให้รอบคอบเพื่อจะได้ข้อมูลใน ศึกษานั้น ๆ อย่างเพียงพอ อีกทั้งเป็นการเตรียมพร้อมที่จะรับและเข้าใจในบทบาทนั้น ๆ

คนที่มีชีวิตอยู่อย่างไม่มีจุดหมาย จะประสบปัญหาความยุ่งยากในการดำรงชีวิต และจะ รู้สึกไม่มีความหมาย ไม่มีทิศทางในการมีชีวิตอยู่ มีความรู้สึกภายในตัวว่างเปล่า และพยายามที่จะ หันความสนใจ โดยอาศัยสิ่งเล็ดลอด หรือการทดลองมีชีวิตด้วยการทำหรือตั้งคำถามที่น่าตื่นเต้น (Heppner 1979 : 130) ปัญหาที่พบมีได้หลายอย่าง เช่น ไม่มีงานทำ มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตัวเอง ไม่มีความสามารถที่จะพบกับเหตุการณ์หรือบุคคลที่ไม่คาดหวังได้ มีนักศึกษาอีกหลายคนที่ไม่ได้ตั้งความ คาดหวังหรือวางเป้าหมายของชีวิตไว้เลยขณะที่กำลังศึกษาอยู่ เมื่อจบออกไปแล้วก็ได้เพียงกระต่าย แม่นหนึ่งที่รับรองว่าจบการศึกษา แต่หาได้มีคุณค่าในตัวไม่ นักศึกษาควรจะเข้ามาเรียนรู้ด้วยความ ต้องการรู้เพื่อว่าจบออกไปแล้วจะได้รับสิ่งที่ดีในเป้าหมายของชีวิตที่วางไว้ จากการเรียนโดย ถามว่าต้องการอะไร อย่างไร แล้วก็พยายามค้นหาแนวทางตอบคำถามนั้น ๆ ก็จะเป็นการพัฒนา ปรัชญาส่วนบุคคล ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับชีวิตที่มีความหมาย

การศึกษาศหกรรมศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนหลายช่วงอายุ หลายสังคม และ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม แม้กระทั่งเพศก็มีผู้ที่ศึกษาวิชานี้ทั้งหญิงและชาย บางคนก็ต้องการศึกษา เพื่อความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ บางคนศึกษาเพราะว่าน่าสนุกน่าเรียน นอกจากนี้ วิชาทางด้านศหกรรมศาสตร์ยังสามารถช่วยนักศึกษาในด้าน การเรียนรู้วิธีการปรับตัวที่ให้เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เข้าใจถึงสิ่งเปลี่ยนแปลง และพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่กำลังเปลี่ยนแปลงนั้น อีกทั้งวิชาต่าง ๆ ยังช่วยให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตัวเองขณะอยู่ในกลุ่มเพื่อน บางวิชาก็เป็น การเตรียมนักศึกษาให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เช่น วิชาปรับปรุงบุคลิกภาพ วิชาอนามัยครอบครัว และ เภยบาล ซึ่งเป็นวิชาบังคับกับนักศึกษาทุกภาควิชาต้องเรียน นอกจากนี้ก็ยัง เรียนวิชาอาหารครอบครัว วิชากฎหมายครอบครัว วิชาการเลี้ยงดูเด็กเล็ก วิชาบุพการศึกษ การดูงานที่สถานประกอบการ การ ฝึกงานนอกสถานที่ ฯลฯ เป็นต้น

วิทยาลัยการศึกษาค่า สตรี เป็นวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนมานานมากในรั้วในวัง เข้ามาสู่ระบบการเรียนการสอนของสถาบัน ซึ่งมีหลายสถาบันที่จัดการเรียนการสอนศึกษาค่า สตรีในระดับอุดมศึกษา มีทั้งสถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาก็เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถาบันหนึ่งที่ดีจัดการเรียนการสอนศึกษาค่า สตรี โดยสอนระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2-2 $\frac{1}{2}$ ปี รับนักศึกษาสำเร็จระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมาศึกษาต่อ โดยได้รับปริญญาศึกษาค่า สตรีบัณฑิต เนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ สภาพการเรียนการสอน ลักษณะของผู้เรียน ตลอดจนสภาพของสังคมในปัจจุบัน มีผลต่อเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาแต่ละคนแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษาค่า สตรีในด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการมีครอบครัว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา และเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายชีวิตนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเป้าหมายชีวิตของชีวิตนักศึกษาค่า สตรี คณะศึกษาค่า สตรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพและด้านการมีครอบครัว
2. เพื่อเปรียบเทียบเป้าหมายชีวิตของชีวิตนักศึกษาค่า สตรีสายตรง กับสายการศึกษา คณะศึกษาค่า สตรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพและด้านการมีครอบครัว

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษา เฉพาะตัวแปรดังต่อไปนี้คือ

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ นักศึกษาค่า สตรี คณะศึกษาค่า สตรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา สายตรง และสายการศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายชีวิต ด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพและด้านการมีครอบครัว

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของชีวิตด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการมีครอบครัวของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โดยประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2530

ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เป้าประสงค์ชีวิต หมายถึง สิ่งที่คุณต้องการจะเป็น ต้องการจะมี หรือต้องการจะสัมฤทธิ์ผล เป็นความต้องการที่เรียนรู้จากสังคม และเป็นค่านิยมที่คุณยึดถือซึ่ง เป็นแรงจูงใจให้กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ กัน

เป้าประสงค์ชีวิตด้านการศึกษาต่อ หมายถึง ความต้องการด้านการเรียนรู้หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับหนึ่ง เริ่มตั้งแต่การคิดจะศึกษาต่อ การเลือกสาขาวิชาและสถาบัน การปรึกษาหารือกับบุคคลต่าง ๆ และการหาความรู้ให้กับตนเอง

เป้าประสงค์ชีวิตด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง ความต้องการประกอบกิจกรรมเพื่อฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นงานสำหรับชีวิตแต่ละบุคคล เริ่มตั้งแต่การหาข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ และการเลือกอาชีพ

เป้าประสงค์ชีวิตด้านการมีครอบครัว หมายถึง ความต้องการที่จะใช้ชีวิตร่วมกันของคู่สมรส ซึ่งจะต้องมีการศึกษา เรียนรู้ในด้านการเลือกคู่ครอง บทบาทสามีภรรยาที่คาดหวัง และการวางแผนไปสู่ที่สุดของชีวิตการอยู่ร่วมกัน

นักศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง นักศึกษาที่เลือกศึกษาล่าช้าทางด้านอาชีพโดยตรง ซึ่งมีการเรียนการสอนดังนี้คือ เรียนกลุ่มวิชาพื้นฐาน 35 หน่วยกิต กลุ่มวิชาอาชีพ 101-105 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

นักศึกษาปริญญาตรีคหกรรมศาสตร์สายการศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เลือกเรียนสาขาวิชาด้านการศึกษา ซึ่งมีการเรียนการสอนดังนี้คือ เรียนกลุ่มวิชาพื้นฐาน 35 หน่วยกิต กลุ่มวิชาการศึกษา 31 หน่วยกิต กลุ่มวิชาชีพ 72 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อมุ่งศึกษาค้นคว้าหาเป้าประสงค์ของชีวิตด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการมีครอบครัวของนักศึกษาปริญญาตรี คณะคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบเป้าประสงค์ชีวิตทั้ง 3 ด้านดังกล่าวของนักศึกษา คณะคหกรรมศาสตร์ สายตรง และสายการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 429 คน โดยเป็นนักศึกษาปริญญาตรีสายตรง จำนวน 270 คน นักศึกษาปริญญาตรีสายการศึกษา จำนวน 159 คน

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้จำนวนประชากรทั้งหมดคือ

นักศึกษาปริญญาตรีสายตรง จำนวน 270 คน

นักศึกษาปริญญาตรีสายการศึกษา จำนวน 159 คน

รวม 429 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเป้าประสงค์ชีวิตของนักศึกษาด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการมีครอบครัวทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเลือกตอบ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับเป้าประสงค์ของชีวิตด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพและด้านการมีครอบครัว

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ตรวจสอบความตรงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน มาพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

5. แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วน 5 ช่วง ใช้สูตรของคอนนัท ส่วนแบบสอบถามแบบ ลำดับความสำคัญใช้สูตรของคอนนอคแดนส์

6. ผู้วิจัยนำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในด้านการใช้ภาษา เพื่อสื่อความเข้าใจร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา จนกระทั่งได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง คณะศึกษาศาสตร์
2. สั่งแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ต้องการทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดได้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ ที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางด้านสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ของนิและคณะ (Nie et al, 1975) ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ มีลักษณะ เป็นแบบ เลิกตอบ (check list) โดยถามเรื่องต่อไปนี้คือ เพศ สายการศึกษา เลิกเรียน คณะแผนก วิทยาลัย ระดับ ปวส. พื้นฐานการประกอบอาชีพของครอบครัว การได้ข้อมูลด้านอาชีพ และประสบการณ์ในการทำงาน

วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ แล้วนำเสนอบนรูปตาราง
ประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของชีวิตด้านการศึกษาต่อ ด้านการ
ประกอบอาชีพ และด้านการมีครอบครัว โดยมีลักษณะ 2 ประการคือ แบบสอบถามแล้ดงความคิดเห็น
มาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วง และแบบการลำดับความสำคัญ โดยโครงสร้างของแบบสอบถาม
ได้ครอบคลุมเป้าประสงค์ของชีวิตทั้ง 3 ด้าน

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของชีวิตทั้ง 3 ด้านขึ้นเอง โดยมีลักษณะ
ของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วง และลำดับความสำคัญ
ผู้วิจัยจะวิเคราะห์แบบสอบถามลักษณะเลือกตอบโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแต่ละ
รายการ แล้วนำเสนอบนรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า
5 ช่วง และแบบการลำดับความสำคัญ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ แล้วนำมาจัด
ลำดับเสนอบนรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนการเปรียบเทียบเป้าประสงค์ของชีวิตด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ และด้าน
การมีครอบครัวของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาสายตรง
และสายการศึกษา ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบโดยการลำดับ เสนอบนรูปตารางประกอบความเรียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์คือ

1. ทำให้เข้าใจเป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยี
และอาชีวศึกษา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ด้านการศึกษาต่อ ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการมี
ครอบครัว
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักศึกษาลำมารถวางแผนทางชีวิตของตน โดย
รู้จักตั้งเป้าหมาย ประเมินความสามารถ ความต้องการของตนเอง และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด
ประโยชน์อย่างเต็มที่

3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันในการจัดรายวิชา กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมให้ สอดคล้องกับแนวทางการวางเป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษา อีกทั้งเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของนักศึกษา ต่อบุคคลและการทำงาน

4. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษาต่อเนื่องระดับ ปริญญาตรี และปริญญาโท คหกรรมศาสตร์ ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เพื่อให้เหมาะสม ถูกต้อง สำนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้มากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย